Hatodik évfolyam. 2. szám. Szombaton, 1887. január 8-án.

Az előfizetési ára:
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 „ 50 „
Negyed évre . . . . . 1 „ 25 „
Községeknek, körjegyzőknek és néptanitoknak:
Egész évre 4 forint, félévre 2 forint.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizethetni
és egyes lappéldányokat venni lehet a
kiadóhivatalban, TRAUB B. és Társa, VALENTIN Károly, BOHM M., LUZSOVICS L., WEIDINGER N. (Domjan I.) üzletében és a dohánytözsdében.
Hirdetések:
mindenkor árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyilttérben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Hirdetéseket elfogad:
Külföldön:
Bareck J. és társa **Erfurtban,** Haasenstein és Vogler, Steiner A. **Hamburgban,** Daube G. L., Knoll Ignac **Frankfurtban,** Opelik A., Schalek Henrik, Mosse Rudolf **Bécs.**
Magyarországban:
Eckstein Bernát Gyldberger **A. V.** Lang Lipót, Schwarcz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodá"-ja **Budapesten.**
Kiadóhivatalunk és Janovszky H. király-utcában levő hirdetések felvételi irodája **Pécsett.**
Kéziratok
a szerkesztőségbe, Nepomuk-utca 29. sz, küldendők.

Megjelenik minden szombaton. | Szerkesztőség: Nepomuk-utca 29. sz. | Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett. | Kéziratok nem adatnak vissza.

A tisztasági pótadó.

A városi tanács gazdasági bizottsága igen életre való eszmével lépett fel akkor, mikor inditványba hozta és egyuttal arra vonatkozólag tervezetet is dolgozott ki, hogy a város tisztaságának egy müvelt társadalom igényeihez mért módon való keresztülvitele céljából megfelelő pótadó hozassék be.

Örömmel veszszük ezt tudomásul és örömmel irjuk ezt ama bizottság érdemei közé, mert ez arról tesz tanubizonyságot, hogy a gazdasági bizottságnak meg van egy müvelt város igényeihez mért érzéke az iránt, a mit tisztaságnak hivnak és a mi nemcsak a külföldi, de egyuttal hazai városaink legnagyobb részének egyik legfőbb közigazgatási gondját képezi.

A legfőbb dolog az, hogy mindnyájan, kik a város ügyeinek vezetésébe befolynak, annak tudatára jussanak, hogy tisztaságnak kell a város egész területén, de főleg annak azon részeiben uralkodnia, a hol a forgalom élénksége és a lakósság sürüsége miatt a tisztátalanság a legveszélyesebb bajok forrásává lehet.

A nagy társadalom ugyis tisztában van az iránt, hogy nyáron a büzhödt pocsolyák és fojtó por, más évszakban pedig más tisztátalanságok huzamosb időre ugy sem türhetők. E felfogásnak megfelelőleg nem egyszer emelkedtek már a társadalom köréből hangok, melyeknek épen a mi lapunk is szószólója volt, hogy a város tegyen már valamit a tisztaság érdekében és hogy egyszer már legyen vége a tisztátalanság azon szégyenletes állapotának, mely senkinek sem használ, hanem a város minden polgárának árt, mert a közegészségügyet is veszélyezteti. Azonban komolyan és gyökeresen semmi sem történt, kivéve az elmult őszi hónapokat, a mikor a kolera-járványtól való félelem mégis annyira felébresztette a szunnyadó közigazgatást, hogy a belváros terei és utcái lehetőleg renben tartattak.

De ez mind nem elég! A város tisztántartási rendszerének gyökeresen meg kell változnia; minimum gyanánt csak lehet követelni azt, hogy a mi a járványtól való félelem folytán rendkivülileg és csak a belvárosra nézve történt, annak általánosnak és rendszerintinek kell lenni és ki kell terjednie a külvárosokra is legalább oly mértékben, hogy botrányt okozó tisztátalanság ne fordulhasson elő ott sem.

Tengelyig érő sár, minden élőt hetekig fojtogató por, büzlhödő kifolyások stb. nem türhetők többé egy 30,000 lakóssal biró olyan városban, a hol a közéletnek legfontosabb intézetei és ezekkel összeköttetésben művelt, qualifikált társadalom, valamint egy egész országrésznek ezerekre menő itjusága, a családok büszkesége, állandóan élni kénytelen.

A kérdések kérdése azonban az, hogy, miután a város alapos tisztántartása nagy költségbe kerül, miként szerzendő be az arra megkivántató költség.

Ezt különböző alakban lehet gondolni, de csak egy alakban lehet igazságosan megállapitani.

Akár a háziurakra, mint kik legjobban elbirnák, akár az iparosokra és kereskedőkre, kik a tisztátalanságot közvetve és közvetlenül tényleg okozzák, kivetve a tisztasági pótadó, a mi véleményünk szerint annyiban igazságtalan volna, mert a város tisztántartása a város minden lakójának érdekében áll és minden lakójának javára válik.

Mi a tisztaságot mint a közegészségügy alapfeltételét fogjuk fel; a melyet nem képzelhetünk biztositottnak és virágzónak ott, a hol nyáron a felhők alakjában kavargó por miatt nem juthat tiszta levegő a tüdőhöz és a hol az év többi részében az utcákon és tereken rothadó szerves anyagok bakteriumokkal telitik meg a levegőt.

A köztisztaság ügye tehát egyenlő a közegészség ügyével. Ez pedig mindenkit első sorban érdekel, mert élete kérdésével függ össze.

Csak tudatára kellene jutni azon fontos, életbevágó ethikai és anyagi érdekeknek, melyek a közegészségügyhöz kötve vannak, akkor hiszszük, nem siklanánk el oly kedélyesen azon szomoru kimutatások felett, melyeket a közigazgatási bizottságokban a tiszti orvosok időszakonkint beterjesztenek. Meg vagyunk győződve, hogy a közegészségügy méltó öntudatra jutása elnémitaná azon vitákat is, melyek közgyüléseinkben hol egy kaszárnya, hol a szinház helye, hol a prédikációk magyar, vagy horvát nyelve ügyében oly élénkséggel vitatnak, mintha ezeknél fontosabb egy város életében nem is léteznék és a milyet a közegészségügynek a szónokok derék sora soha, egyetlen-egyszer sem szentelt még, pedig emitt ezerek és ezerek élete és egészségéről, tehát valóságos magyar nemzeti kincsről volna a szó.

Épen azért, mert a tisztaságot a közegészségügygyel oly összeköttetésben levőnek tartjuk, a tisztaság költségei megszerzésének leghelyesebb módját abban találjuk, hogy a város minden adófizető polgárára egy általános pótadó vettessék ki, hogy igy minden itt élő, a tisztaság előnyeit élvező egyén kénytelen legyen hozzájárulni azon kiadásokhoz, melyek az ő egészsége javára épen ugy, mint minden polgártársának javára tétetnek.

MEDICUS.

— **Baranya vármegye évnegyedes rendes közgyülésének,** mely f. hó 10-én, hétfőn délelőtt 10 órakor Pécsett, a megyei gyülési teremben tartatik, tárgysorozata.

I. Évnegyedes jelentések és kormányrendeletek: 1. Alispán évnegyedes jelentése. 2. Kijelelő választmány megalakitása. 3. A megürült első aljegyzői és 4. Az ujonnan rendszeresitett árvaszéki harmadik ülnöki állásaok választás utján leendő betöltése. 5. Esetleges helyettesitések.

II. Állandó választmány jelentései: 6. A szak osztályokra történt beosztás, 7. A szegénypénztárak, 8. A községi pénztári kezelés és számvitel, 9. Az előfogati dijjak, ujoncozási költségek stb. dijak tárgyában. 10. Krausz Lipót bükösdi lakos kérelme tárgyában közmunkai szállitásoknak szerződés alapján leendő eszközlése iránt. 11. Baán községnek és ezzel ellentétben Darázs, Hg.-Márok, Bodolya és Kisfalud községeknek a Batina-sellyei m. ut kiépitésére vonatkozó kérelme, 12. A megyei gyámoltak és gondnokoltak épületeinek tüzkár ellen való biztositása, 13. Mohács nagyközségnél 1881. és 1899. évekről visszalevő közmunka-váltsági tartozás leirása, 14. A szászvár-hirdi utvonalon a pécsi járás részéről egy állandó utkaparó alkalmazása, 15. Dana-Szekcső község és 16. Mohács nagyközség önálló árvatárának 1885. mérlege, 17. Hg.-márok község és az ottani r. k. iskolaszék közt kötött ajándékozási szerződés, 18. A községi és körjegyzők által az uj földadó kataster nyilvántartása körül, magánfelek érdekében teljesitendő munkálatok dijazásának megállapitása, 19. A siklósi polgári iskola tulajdonát képezett ingatlanok eladására vonatkozó szerződések jóváhagyása, 20. Sellye község által alkotott vásári szabályrendelet, 21. Idősb Jung Ferenc batinai tanitó és 22. Nehai Horváth József volt kékesdi tanitó özvegye nyugdijának megállapitása, 23. Mágocs nagyközség által alkotott vásári szabályrendelet jóváhagyása, 24. Cserkut köz-égi italmérési jog s korcsmáznak a község urbéres lakósaira leendő átruházása, 25. Berkesd község és a pécsváradi alapitványi uradalom között az italmérési jog megvétele iránt kötött adásvevési szerződés jóváhagyása, 26. Régi birói letétekről 1882—1885. évre szerkesztett számadás, 27. horvát-hertelendi, 28. várkonyi és 29. németbolyi árvatárnál felmerült hiánynak a gyámtári tartalék-alapból leendő fedezése tárgyában. 30—31. Községi és községi szegénypénztár számadások.

III. Tiszti jelentések: 32. Alispán jelentése a főszolgabirók 1884., 1885. évi naplószámadásai, 33. Pécsváradi járási főszolgabiró jelentése Szederkény községi pásztorház eladása, 24 mohácsi járási főszolgabiró jelentése Szabar község és a selyei uradalom között a községi pótadóra vonatkozólag kötött egyezség jóváhagyása, 35. M. főszámvevő jelentése a mohácsi járási szegénypénztárak állása tárgyában.

IV. Folyamodványok: 36. Brassói kereskedelmi s iparegyesület megkereső levele a hadsereg és honvédség szállitásainak decentralizatiója tárgyában.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Olvasván a helyi lapokban azon érdeklődést, amelyet az egyházmegyei hatóságnak a pécs-budai külvárosi plebánia templomban az isteni tisztelet nyelvére vonatkozó s az én információim alapján is Pécs szab. kir. város köztörvényhatóságával közölt intézkedése felköltött, jónak véltem — a helyzet felderitése végett — ezen ügyben lelkiismeretem és legjobb tudomásom szerint tett s imént emlitett információimat, ugy nem különben az egyházmegyei hatóságnak erre adott felhatalmazását és utasitását Pécs város közönségével becses lapja utján megismertetni.

Ezekből mindenki könnyen meg fog győződni, miszerint mind az egyházmegyei hatóságot, mint engem, a lelkek üdve iránti tekintet egyrészt és édes anyanyelvünk iránti buzgóság másrészt vezérelt; mert nem szenved kétséget, hogy mellékteki ntetek nem adhatnak irányt ott, hol a lelkipásztorkodás főelve, mely a lelkek üdve, forog kérdésben.

Im, tekintetes szerkesztő ur, van szerencsém ezen felterjesztésemet és az erre vonatkozó főpásztori felhatalmazást tekintetességednek azon célból megküldeni, hogy azt „Pécs" cimü becses lapjában közzé tenni sziveskedjék.

Megkülönböztetett tisztelettel maradtam

Pécsett, 1887. évi január hó 3-án

Tekintetes urnak

alázatos szolgája

KÁROLY IGNÁCZ,
esperes plébános.

*

277/1886. sz.

Nagyméltóságu és Főtisztelendő Püspök Ur! Kegyelmes Uram!

Nagyméltóságodnak a szt. Agostonról cimzett pécs-budai külvárosi plébániában az isteni tisztelet nyelvére vonatkozó s hozzám 1886. évi szeptember hó 25-én 1804. szám alatt kegyelmesen intézett kérdéseire a következőkben van szerencsém legmélyebb tisztelettel válaszolni.

A szt Agostonról cimzett pécsi plébániában az isteni tisztelet a legutóbbi — 1860-ik évi — „Visitatio Canonica" alapján a következő rendben tartatik:

Minden vasár- és ünnepnapon 3 szt. mise tartatik és pedig: reggel 7 órakor — Sacrum lectum — horvát szt. énekkel s ezt követi horvát szt. beszéd; reggel 9 órakor — Sacrum lectum — mely alatt az iskolás gyermekek magyarul énekelnek és reggel 10 órakor magyar szt. beszéd s ezt követi a plébániai nagy mise, — Sacrum Cantatum — mely alatt a hivek magyarul énekelnek.

Hétköznapokon két Sacrum lectum (szent mise) van, melyek utóbbika mindig 1/2 8 órakor tartatik. A közös iskolák behozatala előtt az iskolás gyermek-

A „PÉCS" TÁRCÁJA.

Kiss József.

— Forditások Steinbach József drtól. —

A „PÉCS" eredeti tárcája.

„Meghalt Arany, oda a ballada!" e jajszó hangzott el ezrek ajkairól, midőn a magyar múzsa könnyező szemmel tette le a borostyán hervadhatatlan lombját legihletettebb dalnokának ravatalára. S csakugyan, mélyebb sebet ritkán ejtett még a kegyetlen kaszás fegyvere. A nemzet, mely három legklasszikusabb költőjét kortársakként szemlélte, a büszke triasz utolsó, leghatalmasabb tagját is a tátongó sirba látta hullani!

S mégis, a fönpidézett jajszó csak a fájdalom legközvetetlenebb kitörése volt s teljes alappal nem birt. Muló fényök csak a bolygóknak van; a napé a természetet éltetve millió átalakuláson megy ugyan át, de el nem enyészhetik. Ilyen nap volt, ha valaki, Arany János; az ő szellemének fényénél gyujtották meg oly sokan mécsöket s igy történt, hogy Arany kedvelt műfaja, a ballada, utánzóinak kezei közt nem hanyatlott rohamosan alá azon óriási polcról, melyre a mester ihlete emelte. A legjelesbik ezen utánzók közül határozottan Kiss József, epigon-költészetünk e kiváló képviselője s nagy örömmel szemléljük azt, hogy a külföld is méltányolja tehetségét és legujabban kisebb müveit is forditásban adta ki.

A forditó, Steinbach József dr, ismeretes városunk közönsége előtt, mint annak fia, ismeretes irodalmi körökben, utolsó munkája, a „Heimatsklänge" által s ez ujabb kisérlet nevének még ismertebbé tételére aligha fog sikertelen maradni.

Minden egyébtől eltekintve, már maga azon körülmény, hogy a forditó városunk szülötte, okadatolják, hogy az uj müről kissé tüzetesebben szóljunk.

Vegyük sorba a csinos kiállitásu füzet tartalmát.

Az ajánlás mindjárt leköti figyelmünket. Európa egy hatalmas trónjának jövendő birtokosa részesült e hódolatban, ki maga is meritget Helikon forrásaiból, ki maga is Minerva szorgalmas papjának szegődött s ki ép ez által nemzetének hódoló lelkesedését, Európának irigy bámulatát keltette fel: Rudolf fheg. Szép gondolata volt ez a hazafias forditónak, városunk szülöttének; mert jövendő koronás királyunknak lehetségessé tette, sőt mintegy kényszeritő arra, hogy szerető népének költészetéhez egy lépéssel közelebb jusson. Érdekes adatot közölt a forditó velem, melyet a koronaörökös humanus szivének bizonyitékául (remélhetőleg az indiskréció vádja nélkül) itt közlök. Midőn a trónörökös keleti utazását tette és egyuttal megirta, egy hajón volt vele Steinbach is, akkori tengerész-orvos, ki már azon időben dolgozott most kiadott füzetén. Még kéziratot is cseréltek akkor egymással. Most, midőn a kiadó az első példányt Ő Fenségének beküldé, erre való megemlékezésének jeléül a királyfi „Keleti utazás"-ának egy példányát küldé meg a forditónak. Valóban, büszke lehet Steinbach dr ez ajándékra, de büszke lehet a nemzet is egy ily fejedelemre!

Az ajánló költemény lendületes szavai után következnek Kiss mindazon alkotásai, melyek költeményeinek első kiadásában foglaltattak (1868—1881). A „Prolog," „Regény," „Hansi," „Keletiek," „Tragédiák," „Dalok az utcáról" és „Agról-ágra."

Kiss Józsefet forditani nem csekély feladat s a forditó érdekében jobban szerettük volna, ha nem vállalkozott volna rea, mert akkor müve nem a távcső-mutatta naphoz hasonlitana, mely foltokat is láttat, hanem volna fényes, ragyogó nap, minden fogyatkozás hiján, vagy csak elenyésző kevéssel, mint a minőnek a „Heimatsklänge"-vel mutatkozott. Az őszinteség és kritikai igazságszolgáltatás parancsolja, hogy a hibákat a tulnyomó előnyök és jelességek mellett ne feledjük.

Forditás tekintetében a füzet legpompásabb részei a „Regény" és a „Dalok az utcáról;" ezek mesteri szinvonalon állnak minden szempontból. E forditások mindegyike egy-egy utánzandó remek, különösen pedig az „Egy sir" cimü dal.

Ezek után sorakozik Kiss egyik legjelesb müve, a „De profundis" cimü gyönyörü költői beszély. Ha egyes kisebb hibák, pl. az alaki hüség elleni vétségek csüsztak is be e darab forditásába, mégis elmondhatjuk róla, hogy jeles munka. Főleg megemlitendőnek tartjuk itt e beszélynek Chamisso-ra élénken emlékeztető hatodik részét, mely mesterileg sikerült. E mü forditási nehézségei különben — mellékesen megjegyezve — óriási nagyok; mert vajmi bajos az ilyen, a pikánshoz közel érő tárgynál az eredetinek diskrét kifejezésmódját megtartani.

A „Keletiek," a „Prolog," a „Zsidó dalok," a „Hansi" és „Agról-ágra" cimüek a forditásnak értekre nézve közepes részeit képezik. Jók, de nem remekek már.

A füzet azon részét hagytam szándékkal utoljára, melyre természetesen a legnagyobb figyelem irányul, mert Kiss költői ihletének legmagasztosb eredményei ebben foglaltatnak, értjük: a balladákat, melyeknek forditásától mindenki legtöbbet vár és melyben — leginkább csalódik. Meglehet, hogy e szigoru itéletet Kiss József iránti hódolatunk okozza, mely másitatlan minőségben szeretné látni a mester gyöngyeit; meglehet, hogy a törzsgyökeres magyar balladák már a priori sokat veszitenek a forditás által; meglehet, hogy mübirói itéletiránty képezi e szigoru véleményt alapját: de előttünk e forditások nagyon halvány tükrökként állanak s ugy rémlik, mintha a forditó ezeket hagyván utoljára, kimerült erővel fogott volna e munkához s ép ez okozta volna a hanyatlást. Nem találjuk meg itt a nála megszokott hüséget; nem a rendes forditói természetességet, mely máskor azt hitette el az emberrel, hogy eredetit olvas; nem azt a jellemzetességet, mely máskor a költő eredeti modorát felismerhetővé tette; — de igen is ezek helyett furcsa laposságokat a nyelvben, természetellenes kifejezéseket, alaki hűtlenséget és középszerü technikát. Hogy mi sajnáljuk legjobban, miszerint ez itéletet ki kell mondani, a forditó nagyon jól fogja tudni; sajnáljuk pedig nemcsak azért, mert költészetünk e jeles termékeinek méltóbb tolmácslást kivántunk volna; de és főleg azért is, mert Steinbach bennök bravourszerü forditói képességét legjobban mutathatta volna ki és nagy dicsőséget is érdemelt volna vele. Dicséres kivételként emlitjük meg a „Lea Esztert," mely ellapuló befejezésétől eltekintve elég szépen sikerült.

Kiss Józsefet nem most forditották először németre, a hires „Mese a varrógépről" mindjárt megjelenése után németül is meg volt; de sikerültebb forditását, mint a jelen füzet, nem ismerjük.* Steinbach ujólag kimutatta benne kiváló tehetségét és ha majd egykor e müvének egy ujabb kiadását rendezvén, a balladákat is többi forditásai szinvonalára emeli, akkor e munkája is remeknek lesz nevezhető. Pedig itt látom, mostani tartózkodásom helyén, hogy a német közönség érdeklődése a magyar irodalom iránt elég nagy ezen kiadás lehetővé tételére, mely érdeklődés felkeltésében pedig Steinbachnak is szép része van. Köszönetünk érte!

Bécs, **Stein Lajos.**

* E cikk Neugebauer dicsért forditásainak megjelenése előtt jutott hozzánk. Szerk.

kek ezen ½8 órai misén mindennap megjelenvén, magyar szt. énekeket énekeltek.[1]

Vasár- és ünnepnapokon a délesti litániák felváltva, egyszer horvát s egyszer magyar nyelven tartatnak. Vannak azonban napok, amikor a régi szokásnál fogva csak magyar nyelven tartatnak a **litániák,** nevezetesen: vasár- és ünnepnapok előestélyén, az urnapi nyolcad alatt, a nagyböjt minden péntek-napján és legujabban a novemberi esti rózsafüzér ájtatosságok.

Az isteni tiszteletnek ezen rendje az isteni tisztelet nyelve tekintetéből célirányosnak bizonyult be annyiból, hogy mig egyrészről a 3—4000-re menő horvátajkuak, akik a magyar szt. beszédből alig tudnak valamit is megérteni s azt megjegyezni, a 7 órai isteni tiszteleten saját anyanyelvökön hallgathatják az Isten igéjét s nyerhetnek vallás erkölcsi oktatást, addig másrészről azoknak, akik a magyar nyelvet legalább némikép elsajátitották gyermekkorukban, alkalmuk nyilik ájtatoskodásuk mellett a magyar nyelvben magukat tökéletesiteni. Itt azonban kötelességem őszintén bevallani, hogy számba sem vehető azok száma, akik a magyar szt. beszéd elbeszélő nyelvezetét félóráig figyelemmel hallgatni és azt megérteni képesek volnának. Innen van a horvátajkuaknak azon feltünést keltő viselkedésök is, hogy ők az idő alatt, mig a magyar szt. beszéd tart, kint a téren beszélgetve töltik az időt s csak annak végeztével mennek a templomba szt. misét hallgatni s azon énekelni.

Horvátajku hiveim között alig van olyan, aki a mindennapi dolgokról és tárgyakról magyarul beszélni nem tudna. Mindegyik többé-kevésbé képes magát megértetni, vagy másokat megérteni,[2] azonban hozzá teszem, hogy csak is a mindennapi életben előforduló tárgyak legközönségesebb szavakkal kifejezett rövid magyarázatát képes megérteni, vagy másokkal megértetni; 4—5000 horvátajkunak nyelvismerete tovább nem terjed. Ezt tapasztalásból tudom, ezt előttem ők magok is bevallják.[3]

3) Erről bizonyságot nyujt akarhány hivem. K. I.

Erről eklatáns bizonyságot adnak azon pécs-budai külvárosi horvátajku bizottsági tagok is, akik, ha kérdeztetnek, hogy mit határoztak a városi bizottsági vagy közgyülésen, egyszerüen azt felelik, hogy ők azt sem tudják, miről beszéltek azon; ők alig értettek abból valamit.[4] Ez tény és köztudomásu dolog.

Ezek előrebocsájtása után s ezek alapján szent kötelességem azt mondani, hogy hacsak oly eredménynyel nem kivánjuk a hiveket az isteni tiszteletről és szt. beszédekről hazabocsájtani, mint aminő eredményel hagyják el a tuloldalon jeleztem horvátajku városi bizottsági tagok a közgyülési termet; ugy akkor a horvát isteni tiszteletet és horvát szt. beszédet a horvátajku hivek lelki kára nélkül teljesen kiküszöbölni, beszüntetni nem lehet.

Isten kegyelméből már 21-ik éve annak, hogy e helyen a lelkipásztorkodás terén működöm. Ezen hosszu idő alatt soha senki, de még az sem, aki a magyar nyelvet fennakadás nélkül beszéli, nem nyilatkozott oda, hogy célszerü és helyén volna a horvát isteni tiszteletet beszüntetni; de igenis, különösen az erre vonatkozó közgyülési határozat óta, számtalan horvátajku hivő — 30—70 esztendős korig — előttem tiltakozott ezen közgyülési határozat kivitele ellen.[5] Ha e határozat foganatosittatnék, még olyanok is, a kikről azt gondoltam, hogy kedvök szerint történnék a horvát nyelv beszüntetése, oda nyilatkoztak, hogy akkor nemcsak magyar beszédet, melyet jól nem értenek, nem fognak hallgatni, hanem még templomba sem fognak járni.[6]

Azt nem merném állitani, hogy az ekként nyilatkozók a templomot mindigre és teljesen elhagynák, de az bizonyos, hogy szent beszédet több éven keresztül nem hallgatnának. Hogy pedig ennek szomoru következményei lennének, az — a tapasztalatokból itélve — magától értetődik. A horvát nyelvnek rögtöni s talán erőszakos beszüntetése, az én szerény nézetem szerint, amellett, hogy igen kártékonyan hatna a horvátajku hivek lelki épülésére, még egy be nem látható siralmas katasztrófának is okozója lehetne s mindazon szép eredményt, amit a pécsbudai külvárosi mindig magyar érzelmü plébánosok és segédlelkészek tapintatos eljárásukkal elértek a magyar nemzeti érzület és magyar nyelv kifejlesztése körül — rövid idő alatt rombadönthetné.

Példákat hozok fel, melyekből kiviláglik, hogy 1800 évtől fogva a nemzeti magyar érzület és magyar nyelv elsajátitása körül a helyi lelkészek, tapintatos eljárásukkal, mily szép eredményt adtak át nekünk.

Működésöknek főhelye, ahol befolyásukat a magyar nemzeti szellem fejlesztésére érvényesithették, egyebek között az iskola volt. Az ez alkalommal felhozandó példákat, a még most is plébániámban élő agg hiveimtől[7] hallottam, de saját tapaszalataimból is tudom.

Károly József nagyatyám, Herczeg József és Lengyel Márton magyar születésü iparos vándorlegények, Győr s illetőleg Fehérvárról Pécsre jövén, itt, pécs-budai külvárosban munkát kapván, letelepedtek s csakhamar állandó műhelyt is nyitottak üzletükhöz. Ez idő — 1800-ik év — körül pécs budai külvárosban ritka volt a magyar és magyar beszélgetés, mint a fehér holló. Ha ezen három magyar legény valamely köztéren összejött és beszélgetett, a horvátajkuak kiváncsisággal hallgatták az előttök furcsa hangzásu magyar nyelvet és társalgást. Megtörtént azonban az is, hogy magyar társalgásuk miatt a pajkosabb fiatalság kinevette őket.

1830-ik év körül már többen voltak a plébániában, a kik keveset beszéltek és valamit értettek is a magyar nyelvből, de a lakosság nagy része, a mely nem járt iskolába, még nagyon-nagyon keveset értett a magyar nyelvből, beszélni azonban nem volt képes.[8]

1850-ik évben, amikor már eredménynyel sürgölhették a plébánosok az iskolába járást, ime, már e plébániának egészen uj képével találkoztunk. Már alig volt, a ki nem tudott volna magyarul. S ma, vajon mit tapasztalunk? azt, hogy a pécs-budai külvárosi horvátajkuak, kivétel nélkül mindannyian, a köznapi dolgokról és tárgyakról — melyek komolyabb utángondolkozást nem igényelnek — képesek elbeszélni, vagy másokat megérteni.

Ezen tapasztalatok és tények nyomán itélve, bátorkodom azt állitani, hogy, ha az iskolában azon módok és eszközök szerint tanitanak, mint tanitottak a közös iskolák behozataláig, ha a rendes tantárgyak ki nem felejtik az egyházi énekeket sem, amennyiben tapasztalásból tudom, hogy ezek gyakori eléneklésével, a vallásos érzületek ápolása mellett még a magyar nyelvnek s magyar nemzetiségnek is nagy szolgálat tétetik, mert a horvátajku szülők saját küszöböknél esténként örömmel szoktak egyházi szent énekeket énekelni,[9] ugy rövid idő — talán 10—15 év mulva — a most erőszakkal és kétség kivül a hivek lelki veszedelmével kiszoritani szándékolt horvát nyelv önként és mintegy észrevétlenül tért fog engedni az óhajtva várt magyar nyelvnek.

Ez az én szerény véleményem és igy gondolkozik azon 3—4—5000 is, akiket a városi közgyülési határozat oly kellemetlenül érintett.[10]

Ismerve a pécs-budai külvárosi horvátajku hivek magyar érzületét, talán — de mindig tapintatos eljárással — ki lehetne vinni még is azt — ha már Pécs város közönsége annyira sürgeti, még a horvátajku hivek magyar érzületének elveszthetésétől sem riadva vissza, hogy pl. halottak előestéjén, nov. 1 én a pécs-budai külvárosi temetőkápolnában tartatni szokott horvát szt. beszéd helyett magyar mondassék. Indokolható lenne ezen eljárás azzal, hogy ez alkalommal az egész városból sereglenek össze a hivek a temetőben s akiknek nagyobb része örömmel és lelki haszonnal hallgatná a nagyobb rész által értett magyar nyelven a szent beszédet.

Szerény véleményem szerint nagyobbb resensus nélkül meg lehetne azt is tenni, hogy nagyböjtben és adventben a reggeli horvát szt. mise alatt — evangelium után — a Visita Canonica szerint amugy sem kötelező, de mégis szokásban levő horvát szt. beszéd helyett, rövid magyar hit- és erkölcstani oktatás tartassék,[11] annyival is inkább magyar nyelven, — minthogy ezen szent időkben, vasárnap délutáni ½3 órakor amúgy is horvát szent beszéd tartatik. Ezen eljárást még azzal is lehetne indokolni, hogy ezen szent időben a reggeli szent misén igen sok magyarajku hivő is meg szokott jelenni, akik óhajtanának rövid vallásoktatásban részesülni.

Egyebekben pedig az isteni tisztelet nyelvének kijelölése, illetőleg a körülményekhez való tapintatos alkalmazása nézetem szerint a lelkipásztor legjobb belátására volna bizandó.

Amidőn ezekben Nagyméltóságodnak hozzám kegyelmesen intézett kérdéseire alázatos válaszomat és nézetemet lelkiismeretem szerint elmondani nem késem és fiui kötelességemnek tartottam, felszentelt kezeit csókolva, mély tisztelettel maradtam.

Pécsett, 1886. évi november hó 15 én

Nagyméltóságodnak

legengedelmesebb káplánja

Károly Ignác.

*

A püspöki felhatalmazás ntiszt. Károly Ignác esperes-plébánosnak az isteni tiszteletnél a horvát nyelvnek tapintatos redukálása ügyében a Szt Agoston plebániában Pécsett.

2251/1886

Ntisztelendő Esperes Plébános Úr!

Ntisztelendőségednek f. évi 277. sz. alatti beterjesztése folytán ma, Pécs sz. kir. város közönségéhez átiratot intéztem, melyben indokolva előadtam, hogy e pillanatban még nem érkezett el azon időpont, melyben a horvát nyelv használata a pécsbudai külvárosi templomból teljesen kiszoritható lenne.

Mindazonáltal a magyar nyelv terjesztése és a hivek magyarosodása közös érdekünk levén, ezennel felhatalmazom, hogy a buda-külvárosi templomban a horvát nyelv használatát fokonként, amint azt a hivek lelki kára és jogos igényeik megsértése nélkül teheti, mindinkább redukálja, az idegen helyébe a magyar nyelvet alkalmazza és lehetőleg iparkodjék az ügyet tapintatosan, de egész buzgalommal oda vezérelni, hogy a magyar nyelvnek kizárólagos használata minél hamarabb visita-szerüleg jogérvényesen és véglegesen megállapittathassék.

Mire nézve időnkénti előterjesztéseit a legnagyobb készséggel helyben fogom hagyni.*)

Egyébiránt ájtatos imáiba ajánlott maradtam

Pécs, 1886. évi november 24-ikén

Ntisztelendőségednek

Krisztusban rokona

Nándor

püspök.

K. I.

*) Ki nem látja ebben a főpásztor-püspöknek és honfinak egyaránt legnemesebb intencióját.“

1) Ezen vallásos tény a vallás-erkölcsös élet élesztésén kivül a magyarosodást — mint a következmények mutatták — örvendetes módon előre vitte. Ez manap nincs meg — állitólag iskolaszéki határozat alapján — csak május hóban. — Ez óta a magyarosodásban hanyatlás állt be. Hol volnánk már a magyarosodásban is, ha a régi jó és vallásos szokás fennállna? K. I.

2) Pl. a piacon valamit venni, vagy eladni; vagy pedig a város házánál ha figyelmeztetik, hogy fizessen porciót stb.; de ha másról beszél, ugy biztositom, hogy ha kijött a szobából és kérdezik, hogy miről beszélt? ő nem lesz képes megmondani. Bánffay Simon kir. tanácsos ur beszélte el előttem és W. A. barátom előtt tegnap előtt, hogy ő személyes tanuja volt annak, amikor Papp József biz. tag a budai külvárosiakat bosnyákul kapacitálta valamire, a városi bizottsági tagok választása alkalmából. Ha oly jól tudnak magyarul, hát miert nem érvelt, miért nem beszélt magyarul velök? K. I.

4) Hisz épen a baráturi bizottsági tagok közül voltak azok, akik a sérelmes határozat ellen előttem legelőször panaszt emeltek és tiltakoztak ezen határozat foganatositása ellen. K. I.

5) Egy pár hó óta fekszik előttem egy aláirási iv, melyen többen vannak aláirva s kérik, hogy részökre horvát szt. énekeket is szerezzek részökre. Ily kéréssel már igen sokszor fordultak hozzám 21 év óta.

6) M. J., akiről azt hittem volna, hogy föl sem veszi a dolgot, mert a magyar nyelvet fennakadás nélkül beszéli, azt mondotta, hogy jobban jegyezhet meg magának egy horvát elbeszélést, mint magyart, s épen ezért ő ezen városi határozatot sérelmesnek tartja és tiltakozik ellene. K. I.

7) Herczeg István biz. tag. Hetmek. K. I.

8) K. K beszéli, hogy alig értett 1830-ik év körül valamit is magyarul, és ezen K. K ma jól beszél magyarul. Mint beszéli, a magyar nyelvet gyermekeitől tanulta. K. I.

9) Tapasztalásból tudom, hogy népünknél, mely vallásos, szokásban van esténként, ha a szülők munkáról hazajöttek, gyermekeikkel szent énekeket énekelni. Ki nem látja azt be, hogy a naponként elénekelt egyházi énekek mélyen vesődnek a szülőknek is emlékezetébe s idővel mint tudom lesznek szivvel és nyelvvel magyarokká. Az-, hogy van egyházi énektanár, akit a város fizet, tudom, de hogy ez az énektanár a pécs-budai külvárosi plebániaban egyszer sem volt, az bizonyos, ezt állitom. Hogy igen sok éven keresztül a közös iskolák akárhány osztályában nem tanitották az egyházi énekeket s hogy Borsy György tanitó ur, mert ő és fel-sége, megunván az iskolás-gyermekek éktelen ének disszonanciáját a vasár- és ünnepnapi szt misén, elkezdették az iskolás gyermekeket énekre tanitani, ezért egyes kollegáitól gúnyt kellett zsebrerakniá, sőt, hogy azért, mert az „egyházi énekekkel az iskolás gyermekeket kinozza“ még testületi gyülésükön megintést is kapott, ezt Borsy tanitó ur bizonyitja. Hogy az iskolaszék részéről a tanitók a szt-énekek tanitására soha fel nem szólittatattak s hogy a pécs-budai külvárosi tanitó urak közül Borsy buzgólkodása folytán s az előtt Krausze igazgató-tanitó alatt, ha tetszik egyházi énekeket is tanitanak, de hogy es nincs a tanrendben, az is bizonyos. Jáányi J. biz. tag urnak fia a belvárosi iskolába jár, anyjának azon kérdésére, hogy tanulnak-e egyházi énekeket? azt mondotta, hogy szeptember óta már harmadszor tanitották őket. K. I.

10) Ily értelemben nyilatkoztak előttem még városunk főispánja, polgármestere és a kir közjegyző Bánffay őméltósága és őnagyságaik; igy nyilatkozott Fekete M. városi tiszt ügyész stb. K. I.

11) A püspöki felhatalmazás folytán adventben már a horvát nyelv helyett magyar nyelven tartatott a szent beszéd. Ezt hallotta Papp József biz tag is. de ezt a városi közgyülésen fel sem hozta, pedig ezt tenni morális kötelessége lett volna.

Hirek.

Az uj év alkalmából a város tanácsa, miután előbb a polgármestert a legmelegebben üdvözölte, Aidinger János kir. tanácsos polgármester vezetése alatt tisztelgett Percel Miklós főispánnál s ezután Dulánszky Nándor dr megyés püspöknél, kifejezte a tanács és a város közönségének jókivánatait. A tanácson kivul még számosan, a megye, hadsereg, állami hivatalok, testületek részéről és magánosok tisztelegtek ugy a püspöknél, mint főispánnál. — A tisztelgők közül különösen ki kell emelnünk a kanonokat, kik — mintegy uj szokást kezdve — uj év napján most üdvözölték testületileg először a főpásztort. Ő excíája a kanonokok megemlékezését igen hálásan vette. A fogadtatás pont délben ért véget.

Kitüntetés. A pécsi dalárda legutóbbi gyülésében Pákosi Paxy Károly tábornok, Zichy Géza gróf és Hubay Jenő orsz. karnagy egyhangulag a legnagyobb lelkesedés között tiszteletbeli tagokul választattak meg.

Egy derék iparos ünnepeltetése. Családi és évforduló ünnepélyt ültek meg uj év napján Blum Gyula kir. főmérnök, a baranyamegyei m. kir. államépitészeti hivatal főnökének házánál, nála lakó édes atyja Blum Jánosnak 75-ik születési s a hazai malom-ipar terén működésének 50 ik évforduló napján. Ezen ünnepélyen nem csupán a család összes tagjai, hanem az ünnepeltnek számos itteni tisztelője és barátja, valamint Pécsvárad város 3 tagu küldöttsége is megjelent. A családtagok egy, az itteni Zsolnay-féle gyárban, az ezen jeles iparvállalat részéről megszokott kitünő müizléssel készült majolika emléktáblát ajánlottak fel édes atyjuknak. Pécsvárad város küldöttsége pedig az ünnepeltnek, mint ezen város szülöttjének, egy diszesen bekötött s az ünnepelt születési házát ábrázoló képpel ellátott üdvözlő iratot nyujtott át. A távol levő kartársak, tisztelők és barátok részéről szintén számos üdvözlő irat érkezett, jelesen az országos iparegyesület nevében, melynek az ünnepelt alapitó és éveken át buzgó igazgatósági tagja volt, annak elnöke Zichy Jenő gróf és igazgatója Mudrony Soma részéről; továbbá ugyanezen iparegyesület malom-osztályának összes tagjai; a budapesti gőzmalmi igazgatók részéről egy különösen diszes kötésü üdvözlő irat, továbbá a Ganz és társa budapesti vasgyár részvény társaság nevében igazgatója Mechvart ur részéről, mely gyárnak az ünnepelt jelenleg is még itteni tevékeny képviselője. meleg hangon tartott üdvözlő irat kiséretében külön becses, a nevezett gyárban ezüsttel befuttatott érczből készült iróasztal készlet is érkezett, — végül a Schlick-féle vasöntöde, melynek az ünnepelt a 70-es években buzgó elnöke volt, ugy a pécsi keresk. és iparkamara volt elnökétől, Kellenfy Károly vasuti igazgató és jelenlegi elnöke Ráth Mátyás urak, mely kamarának az ünnepelt itt Pécsett tartózkodása óta levelező tagja szintén küldtek üdvözlő iratokat. Ezeken kivül még számos tisztelője és barátja üdvözölte őt ezen kettős ünnep alkalmából. Az ünnepélyről már csak azért is helyén valónak tartottuk megemlékezni, mert Blum János Pécsváradon született, tehát megyénk szülöttje. Már 16 éves korában mint fiatal iparos az ország fővárosába került és ritka tehetsége, szorgalma és törekvése folytán 1837-ben, tehát 25 éves korában egy, az akkori malomipar fejlettségéhez képest kitünő szerkezetü hajómalom tulajdonosa volt. Élénk szelleme, a halhatatlan nagy Széchényi István gróffal is összeköttetésbe hozta őt és általa buzdittatva csakhamar a műmalmászat terére lépett. Az 50-es években Budán már saját gőzmalmot állitott fel és rendezett be, melyből jól megválasztott közegei és a jelenleg is gőzmalom igazgatóként működő veje Rieger György közreműködésével egy oly nagyszerü gyártelepet alkotott, hogy gyártmányaival nemcsak hazánkban, de a nagy külföldön is fényes sikert aratott. Számos hazai és külföldi, nevezetesen a hamburgi, londoni s párisi világkiállitásokon Blum János gyártmányaival az I-ső arany-érmeket nyerte el és igy, mint a magyar malomipar egyik uttörő harcosa, 1867 ben koronás királyunk által a Ferenc-József rend lovag-keresztjével diszittetett fel. De nem csak mint tekintélyes és vagyonos, fennkölt gondolkozásu fővárosi polgár volt ő minden közhasznu és jótékony célnak lelkes előmozditója és támogatója, hanem még most is, midőn nagyobbszabásu munkálataitól visszavonulva, állandóan itt Pécsett, fiánál tartózkodik, előrehaladt korában is a hazai malom-ipar terén, de különösen Baranya, Tolna és Somogy megyék területén a kis malom-ipar javitása és emelése érdekében éber figyelemmel és ügyszeretettel működik. — Sok ily derék iparost kivánunk a hazának.

Hymen. Romy Géza vasuti mérnök, ki a mérnöki vizsgát a napokban tette le a fővárosban, eljegyezte Peskó Medárd fővárosi ügyvéd leányát: Erzsikét. — Krausz Jenő dr ügyvéd eljegyezte Deutsch Fülöpke kisasszonyt Varasdról — Kremzir Mór Bolmányról eljegyezte Alt Irén kisasszonyt Siklóson. — Jalsovitzky Géjza oltárhoz vezette Nagy-Bajomban Sárközy Dénes földbirtokos leányát: Irént.

A városi zálogház felállitása f. é. január 1-ére terveztetett, a létesitésből azonban nem lett semmi és pedig azért, mert a kormányhatósági beleegyezés elmaradt. Az erre vonatkozó leirat a legközelebb tartott közgyülés után érkezett le a városhoz. A miniszter kijelenti, hogy a zálogház tervét és terjedelmét helyesli, a szabályrendelet némely alaki pontjaira vonatkozólag azonban kifogásai vannak, melyek — szerencsére — nem lényegesek, A többek közt legtöbb azon kivánság, hogy — mivel ez intézet létesitése a törzstőke átváltozását foglalja magában — az erre vonatkozó határozat külön e célra összehivott közgyülésen, névszerinti szavazással hozassék meg. A körülmények ily állása mellett a városi zálogház életbeléptetése a f. év első felében már alig eszközölhető. Igy legalább a kellő előkészületek megtételére lesz elegendő idő és alkalom.

Gyászhir. Lorencz Gusztáv nyugalmazott tábornok hosszas szenvedés után meghalt 7-ikén, életének 65-ik, boldog házasságának 37-ik évében. Temetése 9-ikén d. u. 3 órakor a papnövelde-utcai 4-ik számu házból történik. Az engesztelő mise 10-ikén reggel 9 órakor a belvárosi templomban. Aldás és béke poraira.

Ki lesz a képviselő-jelölt? A főváros egyes kerületeinek szerencsétlen kezdeményezése folytán nagyon sok helyen felvettetett már e kérdés s többek közt nálunk is; sőt már egész kimutatást is volt szerencsénk olvashatni, melyben gyönyörü részletességgel elő volt adva, hogy a volt képviselők közül hányan untak bele a képviselőségbe s hogy kik aspirálnak helyeikre. Mert hogy a képviselői állás nem „szinig tejfel“ s hogy igen költséges, az bizonyos. Mindazáltal, bárhányan buktak is légyen már bele, azért mindig akad, ki e diszes állásra vállalkozik. Ha vidéki tudósitások formájában mi is mindazt megirnók, amit a baranyai képviselő választásokra és változásokra nézve hallottunk — és pedig igazán hiteles forrásból, az egész lapban akár egyébről se irnánk. Ezt azonban feleslegesnek és koraiak tartjuk. Ugy is lesz rá a nyáron elég időnk. Ami csaknem bizonyos — ki beszélhet teljesen bizonyos dologról, midőn képviselő-választásról van szó? — az azon körülmény, hogy Szily László és Sisskovich Tamás képviselők többé nem szándékoznak fellépni. Mint megbizható forrásból értesülünk, a kerület polgárai — tekintet nélkül politikai pártállásukra, a volt képviselő visszavonulásával Percel Bénit, a járás közszeretetben és becsülésben álló tiszteletbeli főszolgabiráját, ki a szabadelvü párt hive, óhajtják és fogják megválasztani. Ismerve a jelölt kiváló képességeit és jeles tulajdonságait csak szerencsét kivánhatunk mind neki, mind pedig az oly helyes választást tett, intelligens és jómódu választókból álló kerületnek.

A pécsi keresk. és iparkamara választásai f. hó 9 ikén d. e. 9 órakor veszik kezdetöket a városház közgyülési termében.

Alarcos-bál. A pécsi nőegylet saját pénztára javára f. évi január hó 10-én a „Hattyu“ teremben a Főherceg Frigyes nevét viselő 52. sz. cs. k. gyalogezred zenekarának közreműködése mellett álarcos bált rendez: a mellék-helyiségekben izletes és jó étel, italokról gondoskodva van. — Belépti dij személyenkint 1 frt, páholy 10 frt. — Páholy-jegyek Valentin Ottó könyv és zeneműkereskedő urnál válthatók, ki e jegyek elárusitását, valamint a páholyokra az előjegyzések felvételét magára vállalni sziveskedett. — Kezdete esti 8 órakor. Adományok s felülfizetések köszönettel vétetnek s hirlapilag nyugtattatnak.

Pályamü. Dr. Rézbányay József, egyházmegyénk e jeles képzettségü tagja, a magyar tudományos akadémiának Bükk László-féle 1000 frtos pályázatára („A Jagellók korának története“) pályamunkát irt, melynek cime: „Magyarország története a Jagellók korában. — E hirrel kapcsolatban — mint ami szintén az irodalomba vág — megemlitjük, hogy a fővárosi lapok jelentése szerint Czirer Ákos dr „A hadsereg kérdése és pénzügyeink“ cimen egy röpiratot adott ki.

Az atléta-klub f. hó 29-ikén a „Hattyu“-ban batyu-bált rendez.

Tea-estély. A pécsi nőegylet f. é. január hó 15-én az egyleti helyiségben saját pénztára javára tánccal egybekötött tea-estélyt rendez 1 frt belépti dij mellett: izletes jó étel és italokról az egylet által gondoskodva lesz. Kezdete esti 8 órakor.

Adó-leirás. Figyelmeztetjük a polgárokat, hogy akinek betáblázott adóssága van, jelentkezzék a f. hó végéig a városi pénztári hivatalban, hol is adójából a betáblázott adósság arányában dijtalan leirás eszközöltetik.

Felolvasás. Sirisaka Andor felolvasása a ker. polgári társaskörbe e hó 2-án szép számu hallgatóságot vonzott és a gonddal kidolgozott gyakorlati tétel „a munka és annak fontossága“ a felolvasónak az egylet közmegelégedését és köszönő elismerését szerezte meg. Ugyanakkor szavalat is volt, melyet V. Fintha D. egyleti tag tartott.

A pécsi dalkoszoru szilveszter-esti mulatsága rendkivül nagy közönséget vonzott a „Hattyu“-terembe, melyben igazán boldog volt, a ki valamelyik asztalnál helyet kaphatott. A nagy zsufoltságon igen könnyen lehetett volna segiteni, ha az emberek a szükség pillanatában egy kissé gondolkozni tudnának. Sajnos, nem tudtak s igy történt, hogy akik a szemet és torkot-maró füst-tengerből, mint valóságos felfüstölt és összepréselt heringek a mellék étterembe szivesen beevickéltek volna, ezt a cyrusi kivonulást nem vihették véghez, mert a mellék nagy terem oly hideg volt, mint a farkas ordító. Hogy erre sem a rendezőség, sem a vendéglős nem gondolt, azt igazán csodáljuk. A nagy társaság, melyben Aidinger János polgármester s városunk több tekintélyes polgára családostul részt vett, meglehetősen mulatott a tréfás dalokon. Nem hallgathatjuk el megbotránkozásunkat amiatt, hogy a pécsi dalkoszoru ez estén tulságosan áldozott a német muzsának. Ez nem csak hogy nem szép, hanem megengedhetetlen. A dalkoszoru vezetőinek tudniok kellene, hogy tréfás dalok magyar nyelven is kaphatók. Reméljük, hogy ez a csorba jövőre kiköszörültetik.

Pár szó. A legutóbbi városi közgyülésen Mendlik Agost apát-plebános, mint már megirtuk, a „Fünfkirchner Zeitung“-ról ugy nyilatkozott, hogy annak, mint mondják, egymagának 3 annyi előfizetője van, mint a pécsi magyar lapoknak együttvéve. Ezen „ugy mondják“-on alapuló nyilatkozatot a „F. Z.“-nak joga volt meg nem cáfolni, ezt nem is vártuk tőle; de ahhoz már nem volt joga, hogy mint valamely élelmes grajzler, miként tette, e nyilatkozatot reklámul használja s nemcsak itt Pécsett, hanem fővárosi lapokban is saját óriási elterjedtségét sippal dobbal hirdesse. Ezen eljárásról bővebben szólni nem akarva, csak azt mondjuk, hogy a pécsi politikai lapok egyenlő elterjedtségnek örvendenek, mert mind a három egyenlő példányszámban nyomatik. A ki az ellenkezőt állitaná, annak a neve?

Barcs-pakráci vasut. Mult évi dec. hó 15-én a déli vasut üzemében levő barcs pakráci vasuton, valamint szárnyvonalain uj menetrend lépett életbe. Ezen uj menetrend szerint a 8 óra 16 perckor reggel Barcsról Pakrácra, valamint délután 2 óra 35 perckor Pakrácról Barcsra közlekedő vonat beszüntettetik és eme vonatok helyett délelőtt 11 óra 10 perckor Barcsról Pakrácra és délelőtt 10 óra 55 perckor Pakrácról Barcsra egy-egy uj vonat, mindkettő közvetlen csatlakozásban az Eszék-Barcs közötti személyvonatokhoz fog közlekedni. A délután 5 óra 20 perckor **Barcsról Pakrácra közlekedő vonat Barcs-**

ról 10 perccel korábban fog indulni, mig a reggel 6 órakor Pakrácról Barcsra induló vonat jelenlegi menetrendjében változatlanul megmarad. Mindkét vonat ugy, mint eddig, közvetlen csatlakozásban a déli vasutnak Budapest-Barcs, illetve Bécs-Barcs közötti 203 (302) 602, il etve 601 (204) 302. sz. személyvonataihoz fog közlekedni. A terezovác-slatinai szárnyvonalon a délután 5 óra 1 perckor Slatináról Terezovácra és délelőtt 10 óra 7 perckor Terezovácról Slatinára közlekedő vonat beszüntettetik, mig a többi vonat jelentéktelen módositást szenved, mely módositások a kifüggesztett menetrend-falragaszból vehetők ki.

Tánc-mulatságok. A következő héten nem kevesebb, mint 5 táncmulatság lesz városunkban és pedig ma, szombaton, a bálok bálja, a jogászbál; hétfőn a nőegylet álarcos bálja, csütörtökön a fodrászok bálja a Scholtz-féle vendéglőben, szombaton a nőegylet tea-estélye saját helyiségében és a katholikus legényegylet bálja a Hattyuban. Carnevál herceg hodolói tehát elég alkalommal fognak rendelkezni, hogy szivök vágyát kielégithessék.

Előléptetés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Kölgyesy Antal közalapitványi kasznárt (a lakócsai uradalomban) számtartóvá nevezte ki.

Szegény ülés tartatott szerdán d. u. Lechner Gyula rendőrkapitány helyettes-elnök elnöklete alatt. Az ujévi üdvözlések megváltása cimén a kibocsátott iveken begyült 503 frt 64 kr. A kiosztás péntek d. u. történt és pedig, hogy a serényebb lábu szegények részéről esetleg visszaélés ne követtessék el, minden városrész plébánia-hivatalában egy és ugyanazon időben, 2 órakor.

„Pécsi jogász csárdás" cimen Jónás János uj és igen sikerült táncdarabot irt, melyet Nádossy Kálmánnénak ajánlott. Kapható „Valentin Károly fia" könyvkereskedésében. Ára 1 frt,

A német-bólyi vásár 2-ikán és 3-ikán tartatott, meglehetős eredménynyel. Különösen sok — több ezerre menő — sertés hajtatott fel s a legnagyobb rész el is kelt.

A pécsváradi „Társas-kör" mult évi dec. hó 26 án tartott tisztujitó közgyülésén — mint levelezőnk irja — megválasztatott elnökül egyhangulag Máthé Ödön szolgabiró, jegyzőül Felinger Albert ügyédjelölt, pénztárnokul Szalcer Sándor plebános-helyettes, könyvtárnokul Kissfaludy Vidor. Választmányi tagokul Tost Gyula miniszt. oszt. tanácsos, urad. fötiszt, Driesz Lajos ügyvéd, Kiss Aladár főszolgabiró, Horvát Mór kir. járásbiró, Ihrig Vilmos urad. erdőmester, Bús Lajos ref. lelkész, dr Schlesinger Dávid m. járásorvos, Pritz József körjegyző. Póttagokul: Szászy Sándor urad. ellenőr és Hoyck Márton mérték-hitelesitő.

A Kincsem-sorsjegyek főnyereményét Tenora József kwassitzi (morvaországi) lakós nyerte meg. A második 10 000 frtos főnyeremény tulajdonosa is fölvette már a nyereményt. Fényes-Littkén Magyarországban lakik és Révésznek hivják. — Egy különös véletlen hozta magával, hogy ezen szerencse-sorsjegyek a kezelőség által már előbb négy más félnek küldettek át, de egyik se tartotta meg és igy a gondviselés által nekik szánt szerencsét önmaguk játszották el.

Pécs-baranyai kertész-egylet. Az egyesület tevékenységéről tartozunk számot adni, midőn pár sorban jelezzük, hogy a folyó évi martius havi és december havi választmányi gyüléseken lényeges dolgok lettek tárgyalva az egylet kertjének átalakitására nézve, hogy mily irányban, arról az e hó folyamán megtartandó évi közgyülés fog részletes felvilágositást adni, mire az érdeklődők figyelmét ezennel felhivjuk. A december hó 11-én tartott választmányi ülésben menejtetett az évi kisorsolás, amikor is 30 tag 10—10 drb ojtványt nyert. A kisorsoltak a következők: Körösztös Imre, Szieberh Károly (N. Bóly), Szucsics Károly, Grabarics Béla, Czierer Elek dr, Kohárits Károly dr, Mendlik Agoston, Pilch Antal, Dobszay Antal kanonok, Kammermayer István, Erreth Lajos dr, Percel Kálmán, Vizkelety Imre, Egry József, Dämpf Károly, Komáromi Tivadar (Hird), Kozáry József, Forray Iván, Klein Jakab, Schapringer Joachim, Thaller Gusztáv, Zsolnay György, Rónaky Ignácz, Br. Majtényi József, Pasitzky Ede, Vörös Mihály, Hepp János (Szabolcs), Hölbling Miksa dr, Fraenkl Ferenc, Dömötör Zsigmond. Ezen ülésben mutattatott be az egylet által a mult évi országos kiállitáson szép szöllőgyüjteményeért nyert „Az érdem jeléül" feliratu kiállitási nagy érem és okmány, melyek Egry József egyleti elnöknél helyeztettek el.

Ingyenes favágók. A favágás nem a legkellemesebb mulatság. Bármennyire gyakorolja is a sport e nemét Gladstone, a volt angol miniszterelnök s bármennyire atléták volnánk is, sokunk nem kér e mulatságból, különösen télen. S a sors kereke ugy fordult, hogy ezt a „nem szeretem munkát" a héten soknak „muszáj" volt megtenni városunkban, még pedig ingyen és a mi fő: jótékony czélra. Mert lehet-e jótékonyabb czél, mint a mi a város kasszájának javára megy. Csak az a baj, hogy a város e jóltevői szemenszedett csavargók voltak, kik a megye és ország különböző tájairól városunkba vetődve, a vasárnapi förtelmes hóviharban a lebujokban vonták meg magokat, honnan azonban a rendőrség atyai gondoskodása folytán — általános razzia tartatván — összeszedettek, szamra nézve 25-en, többnyire csavargó péklegények, kiknek egy része azonnal, más része pedig, minthogy már egyszer eltoloncoztattak városunkól, de ide ismét visszajöttek, a büntetésül kiszabott fa-mennyiség felvágása után eltoloncoztattak. S igy igaz az, hogy nincs oly rosz, melynek hasznos oldala is ne volna. Ugyanezen razzia alkalmával 9 a gyöngébb nemhez tartozó szörnyeteg is elfogatott, kik közül 5-öt kórházba kellett szállitani.

Tolnamegyéből, Jilk Gyula tolnamegyei pénztári ellenőr szabálytalan kezelés miatt állásától felfüggesztetvén, arról végleg lemondott s Pappert Ferenc által helyettesittetett. A volt ellenőr által kezelt összegek rendben vannak. — Czirákу Gusztáv árvaszéki igazgató elhunyván, ez állásra Mihályfy Lajos neveztetett ki.

A népfölkelés nemzetközi védelme tárgyában felolvasást tartott Bécsben Lentner Nándor, az ottani katonai iskola tanára, a katonai kaszinóban nagyszámu hallgatóság előtt. Felolvasó mindenekelőtt felemlitette III. Károlynak, ki, mint német császár VI. volt, a nem rendes csapatok védelmére vonatkozó terveit, melyek azonban meghiusultak s csak Mária Terézia alatt öltöttek ismét e törekvések szilárdabb alakot, noha csak Károly főherczeg készitette az első teljesen kidolgozott tervet a napoleoni háboruk alatt; különben ez is csupán terv maradt. Pedig mennyire szükséges ez ügyet rendezni, azt a német franczia háboru is nagyban igazolta, hol a németek a legszigorubb feltételeket állitották fel a franczia csapatokkal szemben. Az 1875-ik nemzetközi értekezlet, mely az Oroszország részéről kidolgozott nemzetközi hadijog tárgyalására ült Brüsszelben össze, beismerte, hogy a rendetlen csapatok védelmére csaknem lehetetlen nemzetközi jogot kidolgozni, hogy azonban egyes államok közt nagyon is kivánatosak az erre vonatkozó magánegyezségek. Lentner tanár is azt hiszi, hogy ez az eljárás a legnagyobb fontossággal birna. Ó ki is dolgozta egy ily egyezség alapelveit, melyeket katonai felülvizsgálat alá bocsát. — A mi népfölkelésünk első osztályát okvetlenül egyenruhával kell ellátni, a másodiknál elégségesek a katonai jelvények is, de a foglyok érdekében ily magán egyezmények szükségesek.

Derék orvos. Siklóson, mint levelezőnk irja, községi orvosul Breiner Aladár dr választatott meg, ki évi fizetéséből egy Siklóson létesitendő korodára évenkint 200 frtot ajánlott fel. E nemes tett nem szorul dicséretre, de hogy e derék községi orvos célja mielébb eléressék, több ily emberbarátra volna szükség, hiszszük is, hogy az elvetett mag termékeny talajra találand.

Somogyvármegyéből. Somogyvármegye m. hó 16-ikán tartotta rendkivüli közgyülését, melyen az albizottságok és választmányok alakittattak meg. A fővárosi sajtó egy részében tele tüdővel fujatott a hir-harsona, hogy e választások az ellenzék diadalával végződtek. Csak az a különös, hogy az ellenzék e diadaláról, mely a kormánypárt leveretését foglalná magában, Somogyvármegyében senki sem tud semmit. Annyi áll, hogy Somogyban két nagy párt van, az egyik a Somsich-párt, a másik a Széchenyi-párt, amaz jobbára a mérsékelt ellenzékiekből és antiszemitákból, emez jobbára a kormánypártiakból s függetlenségiekből csoportosulva. Eddig azonban még egyik párt sem szervezkedett nyiltan, politikai alapon s lehet, hogy a pártoskodást az uj főispán: Tallián Béla gavalléros, tapintatos, megnyerő s pártok felett álló igazságos eljárásának sikerülni fog kiküszöbölni. Hogy mindkét párt hatalmas, az tagadhatatlan, valamint az is, hogy körültekintő s nem akar minden áron harcot, mit legjobban bizonyit azon körülmény, hogy a legutóbbi választáson közösen megállapitott névsorra szavaztak, beválasztva a bizottságokba legérdemesebb embereiket. Nem győzött tehát sem az ellenzék, sem a kormánypárt kizárólag, hanem mindakettő, vagyis: a jól felfogott közérdek. Ugy látszik azonban, hogy a Ligewakkereknek egy diszpéldánya Somogyvármegyébe is eljutott s a hazugság mocsárában fetrengő lelke igen jól érzi magát a gentry hazájában, honnan időnkint világra szóló hireket irogat a somogyvármegyei mérsékelt és nem mérsékelt ellenzék szövetségéről és diadaláról egyes fővárosi lapokba. Ezek a hirek nem igazak ugyan s a hazugság látható nyomait viselik magukon, hanem azért — csodálatos — mindig akadnak oly bárgyu fővárosi ujságok, melyek azoknak hitelt adnak, vagy legalább hitelt adni látszanak, mert oly édes a győzelem mámora — még ha az a győzelem képzelt is — s ki tudja, hátha akad még más megye is, melynek mérsékelt ellenzéke — a somogyi példáján okulva — az antisemitákkal és függetlenségiek egy részével homogén párttá egyesül s pocsékká silányitja a kormánypártot. Mert az igazi patentirozott hazafi előtt nem lehet magasztosabb cél. Oh Somogy, Somogy, hogy ezekre neked kell a világot megtanitanod!!

Sir-rablás. Király István elhalt esperes sirboltját Csökölyben m. hó 22-ikén rablási szándékból feltörték, de egyebet, mint a hulla mellén levő ébenfakeresztet, nem találtak elvinni valót. Az embertelen tettest szigoruan kutatják.

Nálunk is elkelne. Wittinger Sándor tolnai épitész-vállalkozó, ki mint a pécs szigetvári vasutvonal épitésének ügyvezetője megyénkben is ismeretes, közelebb a szegszárdi református egyház renoválását befejezvén, az egyháztanács által a következő elismerő irattal tiszteltetett meg: „Alulirottak — mint a szegszárdi ev. reformált egyház elöljárói — hivatalosan és jó lélekkel bizonyitjuk, miszerint Wittinger Sándor tolnai épitőmester ur, ki 100 éves roskatag templomunk teljes renoválását s ugyancsak e templom tornyának renaissance stylben teljesen ujonnan épitését elvállalta s 1885. márc. hó 9-től 1885. október hó 15-ig felépitette: ezen valóban monumentális és nagyszabásu épitkezési művet mindnyájunk közmegelégedésére a szerződésileg kikötött időben s kitüzött árakért pontosan, tökéletes szakértelemmel, jó és szilárd anyagokból nemcsak felépitette, de sőt az épitkezésnek várakozásunkon felül való külső csinját s megkapó szépségeit, valamint W. S. urnak az épitkezési költségekért való mindenkori szives várakozását s humánus magaviseletét tekintve, — magát, a mi elévülhetlen szeretetünk s hálánk igazi érzelmeire teljesen érdemesité; — miért is neki e hivatalos bizonylatot kiadni s őt, mint szolid, szakértő és humanus épitőmestert egyháztanácsi ülésünk határozata folytán mindenépitkezni akaró egyházak és egyesek figyelmébe melegen ajánlani, kedves kötelességünknek tartottuk." — Ilyen ember kellene nekünk is. Jó volna meghivni városi épitésznek.

Vasuti bériet-szelvény füzetek. Az utazó, különösen pedig a kereskedelmi közönség óhajának megfelelve, a budapest-pécsi vasut üzletigazgatósága a mult évben életbe léptetett bérlet szelvényfüzeteket a folyó 1887. évben is ki fogja adni. Ezen füzetek szelvényei érvényesek a Kelenföld-Üszög, Sárbogárd Szegzárd, Mohács-Üszög és Üszög-Barcsi vonalokon és a m. kir. államvasutak beleegyezése folytán a Kelenföld-Budapest-személypályaudvar vonalrészen is, minek folytán különösen azoknak ajánlhatók, kik jelzett vonalokon sokat utazni kénytelenek. A bérlet szelvények egy és ugyanazon személy által használandók, egy naptári évre birnak érvénynyel és az emlitett vonalok bármely állomásáról ezeknek bármely álomására használhatók. A bérletszelvény füzetek legalább 2600 kilométer távolságra szóló szelvények beváltása esetén szemben a rendes menetárakkal 33%, 4000 kilométer távolságra szóló szelvények váltása esetén pedig 40% ármérsékléssel adatnak ki. Használatuknál az eljárás nagyon egyszerü, a menynyiben a bérletszelvény füzet tulajdonosa az állomási pénztárnál készpénz helyett a füzetben levő szelvényekkel rendes menetjegyet vált.

Megjelent a „Leányvilág" 26-ik, m. évben az utolsó száma következő érdekes tartalommal: Tél. Irta Rózsa Armin. — A tanár ur. Elbeszélés. Irta Kalocsa Róza. (Vége.) — Karácsony estén. (Kép.) — A szeretet angyala. Karácsonyi kép egy felvonásban. Irta Alexa. — Laurin bosszuja. (Kép.) — Költemény magyarázat. Lázár Bélától. — Arany János „Hid avatásáról." — Az ókori népek vallása. (Mithologia.) (Folyt.) — Karácsony reggelén. (Kép.) — A merre a . . . (Költ.) Varsányi Luizától. — Adomák. Freund Elvirától. — Apróság. Kotzó Margittól. — Tárca: Karácsony est. Irta Mártonffy Mariska. Képmagyarázat: Karácsony est. — Laurin bosszuja. — Karácsony reggelén. Schmidt Hermintől. — Talányok. — A 25-ik számban közlött talányok megfejtése. — A horitékon: Felhivás előfizeiésre. — Tartalom. — Társalgó. — Heti naptár. — A 25-ik számban közlött talányok megfejtői. — A mi póstánk. — Fiatal leánykáknak igen ajánlhatjuk. — Előfizetési ára egész évre 4 frt. Szerkesztő és kiadótulajdonos: Kalocsa Róza Szerkesztőség és kiadóhivatal Cégléden, Eötvös-tér.

Pusztulnak a gazemberek, de nem Baranyában, hanem Tolnamegyében, hol Pakson Gold József derék csendőr-őrmester egy ügyes nyomozással felfedezett lopás alkalmából élete veszélyeztetésével is mult hó 24-ikéig nem kevesebb mint 10 gazembert fogdosott össze, köztük (Heble) Győry József, Ferenci Jóska, Peszteric Mihály apjával együtt, Csonka Kis Laci és orgazdájuk, a csámpási bérlőnek Müller nevü csősze. Badics dunaföldvári csendür őrsvezető pedig kézrekeritette a legközelebb oly kegyetlenül megölt paksi posta-kocsis gyilkosait, kik hárman voltak és az egyik bizonyos Hungar nevezetü, 2 társát: Barna Józsefet s Lipsz (Virslis) Józsefet feladva, magát felakasztotta.

Uj zeneművek. Táborszky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten (Váci-utca 30. sz.) megjelent „A paraszt kisasszony" Berczik Árpád eredeti népszinművének válogatott dalai: 1. Még azt mondják. 2. Csillag ragyog szemeidben, szerzé Révay Arnold. 3. Azt az egyet sajnálom csak, szerzé Révay Arnold. 4. Nem hiszek én teneked. Énekhangra zongora kisérettel alkalmazta Révay R. Arnold. — „A hódosi biró lánya" Madarász Ernesztin népszinművének legkedveltebb dalai: 1. Csingilingi csárda ki van festve. 2. Piros, piros, szerzé Herczenberger István 3. Ki kimegyek. 4. A hódosi biró lánya. 5. Szép az élet (Aludj babám, aludjál.) 6. Barna Zsofi. 7. Be halovány a holdvilág sugára. Énekhangra zongora kisérettel, vagy zongorára külön alkalmazta Herczenberger István. Ára 2 frt.

Brockhaus Conversations-Lexiconjának 13-ik kiadása rövid idő alatt teljes befejezést nyer, mert a legutolsó kötet, a melyből már néhány füzet meg is jelent, egy pár hét alatt bizton várható. A rövid idő előtt kiadott tizenötödik kötet háromszor annyi cikket tartalmaz, mint az előbbi kiadás megfelelő kötete, 6190 cikket 1956 ellenében. Uhrich tábornok, Strasszburg hősi védőjével záródik a kötet és csodálatos, hogy azon percben, a midőn ezen ivet a nyomdába vinni akarták, meghozták Uhrichnak október 9-én beállt halála hirét. A kötetben még a következő uj cikkek foglaltatnak: Spanyol irodalom és művészet, takarékpénztárak, nyelvtudományok, adók, strike, Szudán, dohányadó, telefon, torpedó, Trója, török irodalom. A szövegben 45 fametszet foglaltatik és a 19 külön tábla és mappa a természetrajzból, az ipar technikából, a tengeri hadászatból szines képeket adnak. Különös érdekkel birnak a telegraf és telefonról, tengermély kutatásról, torpedókról, valamint a meglepetésig természethiven és művészileg készitett ábrák a madarakról.

Az egyéves önkéntesi szolgálat ügyében egy nov. 23-iki körrendeletében meghagyja a közös hadügyminiszter, hogy a magyar minisztériumokkal egyetértve, az 1882. XXXIX. tcikk 5. szakasz 4. §-ának alapján egyenlővé tétetik a soproni keresk. akadémia és a brassói keresk. középiskola a főgimnáziumokkal és főreáliskolákkal az egyéves önkéntesi szolgélatra aspirálók tudományos képzettségének beigazolása tekintetében. Az egyéves önkéntesi kedvezményre azonban e keresk. tanintézeteknek csak végzett növendékei tarthatnak igényt.

Arany János hátrahagyott munkáira arcképekkel, mellekletekkel stb. hirdet előfizetést Ráth Mór érdemes kiadónk. A legdiszesebb nagy 8 adrétén. Az összes munkák legutóbbi nyolc kötetes kiadásához egészen azonos alakban és kiállitásban fognak e kötetek már legközelebb megjelenni. Ráth Mór ez epokális kiadásához Arany János három különböző korbeli arcképét, közte azt, melyet Petőfi rajzolt, számos fakszimile és egyéb lerajzolt relikvia kiséretében mellékelte. Előfizetési ára a 120 ivre terjedő kiadásnak 10 frt, mely összeg két 5 frtos részletben is beküldhető. A lelkes kiadó aggodalmának ád kifejezést, hogy tán rosz időben lép a magyar közönség elé, mikor a nemzeti közérzés apatiában szendereg. De mi azt hiszszük, hogy ha ily nemzeti apathiából a nemzet közvéleményét felébreszteni lehet, akkor az Arany János irodalmi hagyatékában megszólaló nemzeti géniusz birni fog ezzel a büvös hatalommal.

A közös hadsereg csapatainak elhelyezése. A közös hadseregben a m. évi helyőrségváltoztatások befejeztével ismét közeledtünk ahoz, hogy a territoriális rendszer be legyen fejezve. A 102 gyalogezred mindegyikéből legalább egy zászlóalj és a kiegészitő keret fekszik a saját kiegészitő kerületében. 46 ezrednek mind a négy zászlóalja a hadkiegészitő kerületben van, vagy legalább annak közvetlen közelében; 37 ezrednek 2—3 zászlóalja a hadkiegészitő kerületen kivül van, de a saját hadtestén belül. Mindkét csoportu ezredből 27 kiküldött zászlóalj fekszik az okkupált területen. Végre 19 gyalogezredből egyenkint 3 zászlóalj fekszik a saját hadkiegészitő területén kivül. A tiroli császárezred 2 zászlóaljjal és a kiegészitő zászlóaljjal a hadkiegészitő kerületben van, 1 zászlóalja Hercegovinában fekszik. A vadászzászlóaljakból 6 a kiegészitő kerületében van, 19 azon kivül, de meg a saját hadtestének keretén belül és 7 zászlóalj az okkupált területen van. A lovas ezredekből 30 fekszik a saját területén; 8 dragonyos, 4 huszár és 4 dzsidásezred azon kivül fekszik. A 14. tüzér dandárból 13 a saját hadtestének keretén belül van, csak a 13-ik, a horvát-slavon és a két nehéz ütegdandár esik kivül a keretén. A 12 vártüzér zászlóaljból 2 van saját terütetén kivül. A müszaki csapatok (genie-, hidász-, vasut és táviró-ezredek) az egészségügyi és szekerészcsapatok, raktáraikkal, intézeteikkel stb. a saját hadtestük területén, illetve a közös hadsereg fölszerelvényi helyein vannak elhelyezve.

Baja város tisztujitásán polgármesterré egyhaagulag Drescher Ede választatott meg. Főjegyző szótöbbséggel Allaga Imre, jegyző egyhangulag Erdélyi Gyula, ügyész Tury Mátyás, árvaszéki ülnök Scultéthy István, tanácsnokok Gyorgyevits Miklós, Tóth György, Scultéthy János, alkapitányok Bauer Mihály, Szücs Ferenc, mérnök Schleicher Antal, közgyám Meske László, házi pénztárnok Mittermann Antal, adópénztárnok Devich Alajos, adópénztári ellenőr Tury Ferenc, fogalmazó Hadzsits Milán, sedédgyám Devich Lajos, irodaigazgató Tury József lettek.

„Tréfás számtani feladványok gyüjteménye" cimén Orbók Mór egy igen disznsen kiállitott kötetkét bocsátott közre, mely valóban hézagpótló munkácskához hasonló tudtunkkal a magyar ifjusági irodalomban ezideig nem jelent meg. „A könyv célja — miként a szerző előszavában mondja — a mulattatáson, a szórakoztatáson kivül a szellem élesitése, a helyes gondolkozás fejlesztése." A száz meg száz példa mindegyike külön cimmel bir s egészséges, élvezetes humorral van előadva. A példák a legegyszerübbtől a legkomplikáltabbakig vegyesen váltakoznak s igy a fiatal tanulót fel a legidősebb korunkig s a legmiveltebbekig mindenki találhat benne a maga kedélyéhez és felfogásához mért példákat. A megfejtések is egyik részét képezik a könyvnek s igen érdekes, oktató magyarázatokkal vannak kibővitve. A feladványok egyrésze jólperdülő versekbe van szedve. Nézetünk szerint e könyvnek igen sok feladványát a tanár és tanitó is felhasználhatja tanitása közben. A mü ára 50 kr, selyem vászonkötésben 80 kr. A munka Singer és Wolfner budapesti előkelő cég kiadásában jelent meg, de minden más hazai könyvkereskedőnél s szerzőnél is megrendelhető Pozsonyban, ki az 50 kr. beküldése után a könyvet bermentesen küldi meg. Melegen ajánljuk e munkácskát a szülők és tanitók figyelmébe.

A muraközi néplskolákra nézve a zágrábi biboros érsek igen fontos rendeletet adott ki, melyből közöljük a következő részt: „Miután a muraközi állami és folytatólag a felekezeti népiskolákban is a nm. vallás és közokt. m. kir. minisztérium 1883 évi junius 29-én 4615. sz. a. kelt leiratához képest az ottani tájnyelven szerkesztett tankönyvek használtatnak, melyek az ottani nép igényeinek inkább megfelelnek és általa jobban is értetnek; nehogy az emlitett iskolákban két egymástól lényegesen eltérő dialektus használata által a tanoncok előmenetele nehezittessék, — ezennel elrendelem, hogy a mult évben engedélyem mellett a muraközi tájnyelvre átforditott és f. évben Csáktornyán nyomtbtásban kiadott káté valamennyi muraközi iskolában használtassék." A biboros főpap eme, messze kiható rendeletével méltóan tetézte be és szentesitette azon lelkes mozgalmakat, amelyek Muraközben a délszláv irodalmi nyelv helyett a régi muraközi horvát nyelv visszaállitása mellett keletkeztek.

Megölt lelkek, regény egy kötetben, irta Margitay Dezső. A szapora tollu iró ez ujabb müve a Singer és Wolfner cég kiadásában megjelenő „Egyetemes regénytár" legujabb piros (II. évf. 5. kötetét) foglalja el. Társadalmi regény, melynek szálai egy könnyü gondolkozásu, a társadalomban szerepelni vágyó, nagyzások után induló ember körül szövődnek s a divatos lelkiismeretlenség tönkreteszi őt magát is meg feleségét és öcscsét. Egy család romlása van leirva érdekesen szőtt meséban, megkapó részletekkel, mély lélektani jellemzéssel és sok elbeszélői zamattal arra nézve, hogy a regény, mint olvasmány fenntartsa az olvasó figyelmét. A kapkodó, hiu, családjának hirnevet biztositani akaró sikkasztó és végül öngyilkos Kolovráth Vilmos alakjának festésében nyilatkozik legjobban a szerző képessége. — Ugyanezen cég kiadásában utóbb megjelent „Az özvegy" cimü regény, irta Feuillet Oktáv, forditotta Fai J. Béla. A kiadó e forditásával az agg francia iró egyik legszebb művével gyarapitja ama kiváló termékek zorozatát, melyek e derék vállalatban eddigelé megjelentek. A lélektani rajzok mestere az „Özvegy"-ben is oly képet állit elénk, mely mindenkorra kedves emlékezetül marad meg az olvasó lelkében. A regényhez ugyancsak Feuilletnek egy kis dialogizált életképe van csatolva, az „Utazó" cimel, melynek tárgya ép olyan egyszerü, mint a mily szellemes megoldása. Feuilletnek, mint regényirónak jellemzését mely Bródy Sándor fiatal irónk tollából ered, kétségkivül igen szivesen fogja venni az olvasó. A kötetek ára 50—50 kr.

A „Pesti Hirlap" ujévvel fennállása 9-ik évfolyamába lépett, és nem egészen egy évtized alatt annyira meghóditotta a magyar olvasóközönséget, hogy ma a legkedveltebb és legelterjedáebb lap Magyarországon; amit első sorban változatos, ritka bőségü tartalmának, melyben a komoly a tréfással, a hasznos a mulattatóval váltakozik; márodsorban pedig izléses, szép és mindenekfölötti célszerü kiállitásnak köszönhet. Nyomdászati kiállitása, — minden nap 16 oldal, melyet fölváltva kap az olvasó, — ujévtől kezdve lehetőleg még tökéletesebb lesz, mert egy Würtzburgban egyenesen a „Pesti Hirlap" számára készült, Európában eddig páratlan oly rotációs gépen fogják előállitani, mely óránként 20.000 példányt képes kinyomni. A lap meg is érdemli ezt a páratlan elterjedést, mert mig vezércikkeit, tárcáit a legjelesebb irók szolgáltatják, politikája minden párttól független magyar nemzeti politika, a közhasznu közlemények egész tárházát nyujtja a „Tanügy", „Kertészeti és Gazdasági Ujság" s a „Házi Tanácsadó" cimü heti mellékiapjaiban és mindezt még egy heti zenemelléklettel szerzi meg válogatott jó zenedarabokkal, ugy hogy ma nincs lap, mely ennyit nyujtana előfizetőinek havi 1 frt 20 krért s negyedévi 3 frt 50 krért, mely előfizetési összeg a „Pesti Hirlap" kiadóhivatalába (Budapest, nádor-utca 7. sz.) küldendő. Azoknak, kik a lap irányával és szellemével megismerkedni óhajtanak, levelezőlapon kifejezett óhajra egész hétig ingyen mutatványszámokat küld a kiadóhivatal.

Öngyilkosság. Tóth Ferenc siklósi iparos egyetlen fia a siklósi nagy-vendéglő egyik szobájában mellbe lőtte magát és 10 percnyi szenvedés után megszünt élni. A 22 éves ifju könnyelmü társaságba keveredett és miután pazarlásaira nem rendelkezett elegendő pénzzel, életunt lett. Valóban, szomoru eredménye a könnyelmüségnek. — A derék szülők szomoruságában őszinte részvéttel osztoznak az ismerősök.

Gabona-árjegyzék

a Pécsett 1887. évi január 1-én tartott hetivásárról.

100 kilogramm	jó	középszerű	legalábbvaló
Buza	8 frt 40 kr.	8 frt 20 kr.	8 frt — kr.
Kétszeres	6 „ 40 „	6 „ 20 „	— „ — „
Rozs	6 „ 10 „	6 „ — „	— „ — „
Árpa	6 „ — „	5 „ 90 „	— „ — „
Zab	6 „ — „	5 „ 80 „	— „ — „
Kukoricza	5 „ 60 „	5 „ 50 „	— „ — „
Hajdina	— „ — „	— „ — „	— „ — „

Métermázsa:
Széna . . . 3 frt — kr. — Szalma . . 2 frt 40 kr.

Laptulajdonos: Fekete Mihály. Felelős szerkesztő: Feiler Mihály.

HIRDETÉSEK.

12766/1886. **Árverési hirdetmény.**

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Jeszenszky Tivadar végrehajtatónak Várdai Márkusz végrehajtást szenvedő elleni 36 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvszék területén levő, az ibafai 61. sz. tjkvben felvett 62. sz. ház udvar s kertre 556 frt becsárban, az ¼ kültelek ingatlanra az árverést 481 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi **január hó 29-ik** napján, délelőtt 10 órakor Ibafa község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 55 frt 60 krt és 48 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tcz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1886. évi október hó 1-ső napján tartott üléséből kiadta:

JESZENSZKY,
kir. törvszéki jegyző.

1216

HOFFMANN KÁROLY
asztalos-műhelye és butor-raktára
PÉCSETT, Ó-POSTA-UTCA 12. SZ.

Mindenféle (saját gyártmányu)
polliturozott, fényezett és konyha-butorok,
szönyeges és vas-butorok,
tükrök és ablak függöny-tartók
Thonet-féle hajlitott faju nád vagy fa-ülőkéjü
székek eladása.
Teljes stylszerü butorzatok, mindenféle asztalos munkák és javitások elvállaltatnak.
Butor-csomagolás és szállitás minden irányban.
Árjegyzékek ingyen kaphatók.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, miszerint

ügyvédi irodámat

Teréz-utca I. sz. (Hermann Vince féle házban) megnyitottam.

Pécsett, 1886. december 31-ikén.

Dr. Egry Béla,
köz és váltó ügyvéd.

HIRDETÉS.

A »Pécsi nemzeti Casinó« tisztujitó

közgyülését

nagy termében
f. é. január hó 9-én d. e. 10 órakor
fogja megtartani, melyre a tag urak tisztelettel meghivatnak.

Pécsett, január 1-én 1887.

Elnök.

Finom pezsgő-borok.

A ólirott cég
Aubertin & Co. Chalons s/m
ezennel közhirré teszszük, hogy magyarországi fő-ügynökségünkkel

Lápossy és Társa
urakat biztuk meg.
Budapest, Gizella-tér I-ső sz., Egyetem-utca 2 sz., kik a következő árakon szállitanak:

Carte Blanche franko Budapesten 12 30 60 üveget tartalmazó ládákban . – frtjával,
„ „ üvegenként 3.50 „
Carte Noire 12 - 30 - 60 üveget tartalmazó ládákban 2. – frtjával
„ „ üvegenként 2.20 „

AUBERTIN és TÁRSA.

Legnagyobb kiviteli áruraktár Brünnben.

TURETCSEK JÁNOS

Brünn, Rennergasse I, Gróf Mitrovszky-féle palota.
Iroda és raktár: **Friedhofgasse 5. sz.**
szállit utánvétellel a legjutányosabb árakon.

10 méter Caschmir, fekete és szines, dupla széles	4.–
10 méter három nyüstös, nehéz minőségü, Ia 3.50, IIa	2.80
10 méter kalmuk, legujabb minta, nehezebb minőség	3.–
10 méter ruhabarchet, legszebb minta, n minőség	3.60
10 méter házi-köntös-szövet, márv. szépen mintázott	2.50

Gyapjuszövet maradékok,

egy nadrágra, 115 cm. hosszu, sötétes szinü, jó téli minőségü, egész maradék	2.40
egy egész öltözetre, 320 cm. hosszu, ⁷⁄₄ széles, téli szövet sötétes szinben, egész maradék	6.50
egy téli kabátra, vastag gyapjus kabát-szövet, kék vagy sötétbarna, 210 cm. hosszu, ⁷⁄₄ széles, eredeti szinben, az egész maradék	8.–

Palmerston,

egy télikabátra vagy női kabátra használandó, kék, barna vagy fekete szinben, egy férfi télikabátra 210 cm. hosszu	5.50

Loden,

tiszta gyapjuból készen, ⁷⁄₄ széles, minden szinben, 180 cm. egy kabátra, az egész maradék	3.60

Peruvien és Doskin,

fekete, a legtisztább gyapjuszövetből, ⁷⁄₄ széles, igen finom minőségü, eredeti szinü, legolcsóbb ár méterenkint csak	2.65

Szabászati kellékek.

Kloth Italia,

fekete, sima és csikos, ⁸⁄₄ széles	1.10
fekete pamutszövet, ⁵⁄₈ széles	–.50

Satin,

finom világos stráf, barna is, ujjbélésnek métrkint	–.05

Schirting,

mellény hát béllésre fénynyel, méterenkint	–.24
1 maradék (10–12 méter) futószönyeg, igen tartós	3.50
1 jutta-függöny, török minta	[illegible]
1 jutta-készlet, 1 asztalkendő, 2 ágyteritő	3.50
1 ripsz-készlet, 1 asztalkendő, 2 ágyteritő	4.50
1 éjjeli ágy-szönyeg, n. min. középn. 1.50 nagy	3.–
1 lepedő, 2 méter hosszu	1.50
1 szalmazsák, 2 méter hosszu	–.90
1 drb kanavász, 30 bécsi röf hosszu	5.20
1 drb damastmaradék, 30 bécsi röf, Ia 7.50, IIa	5.50
3 abrosz, ¹⁰⁄₄ lenből, fehér, vörös, kék, sárga 2.– ⁸⁄₄	1.–
6 asztalkendő, ⁵⁄₄ lenből	1.20
6 törülköző lendamastból rojtokkal	1.80
6 törülköző lenből, vörös diszitéssel	1.30
12 zsebkendő, beszegve szines diszitéssel, uraknak	1.20
nőknek	1.–
3 női ing schiffonból himzéssel	2.50
3 női ing erős vászonból, csipkékkel	3.20
1 éjjeli-köntös gazdagon diszitve, Ia 1.30, II-a	–.80
3 női nemez-kabát, minden szinben, gazd. diszitve	3.–
1 női gyapju-köpeny, minden szinben, szépen illő	2.–
1 Angora-köpeny-kendők télre, ⁹⁄₄, minden szinben	2.80
1 Jäger-féle ing urak s hölgyeknek, tiszta pamutból	2.80
1 Jäger-féle nadrág urak s hölgyeknek t. pamutból	2.50
1 női alsószoknya himzéssel, diszitve	1.50
1 angol utazó plaid 3½ méter hosszu, 1.6 méter széles	2.80
1 klattaui férfi-ing, fehér vagy szines, Ia 1.80, IIa	1.20
3 munkás-ing Oxfordból, Ia 1.40, Ia	2.–
3 pár alsónadrág barchetből IIa 1.80, I a	2.50
3 pár harisnya, kötött, fehér s szines	–.70
3 atlasz nyakkendő, széles v. keskeny, II-a 75. Ia	1.50
3 női kötény oxfordból, nyers len és siffonból	1.–
3 pár női téli-harisnya, fehér vagy szines, kötött	1.20
1 drb házivászon, 29 bécsi röf	4.20
1 drb siffon, 30 bécsi röf	5.50
1 drb hamburgi oxford, 30 bécsi röf	4.50
1 drb prosnitzi barchet, 30 bécsi röf fehér vagy vörös 6.–, kék vagy barna	5.–

A meg nem felelő cikkek azonnal visszavétetnek és a pénz visszaküldetik.

Tiz frton felüli megrendelésekért a szállitási dijat a cég fizeti.

Az amsterdami kiállitáson arany-éremmel kitüntetett berlini gyártmányu Singer féle varrógépek legjobbak a világon.

Miután ezen

Singer varrógépek

kizárólag csakis nálam kaphatók, továbbá minden létező faju, raktáromon levő

varrógépeimet

a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom.

Weidlinger Zsigmond
Pécs, Szechenyi-tér 10-ik szám.

A bàli idényre

füzértánc-jelvények,

(Cotillonorden)

táncrendek

dús választékban,

meghivók és belépti-jegyek

izléses kiállitásban olcsón készittetnek

Traub B. és társánál

Pécsett.

Kellemetlen szájszag és fogfájás ellen.

Erdem-éremmel kitüntetett

Schulhof Károly Róbert

manchesteri lakos által feltalált és

osztrák császári kizárólagos magyar kir. szabadalmat nyert

Szopiána-Szájszesz

hatása:

1. Szopiana-szájszesz a száj- és orrüregnek (odvas vagy müfogak, dohányzás vagy bármi más okból eredő) minden bűzét nyomtalanul eltávolitja.

2. Erősbiti a petyhüdt foghust s az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér szinüket, meggátolja a fogkő képződését, védi a fogak zománczát és óv a fogfájás ellen.

3. A száj- és orrüreg mindennemü sülyos (skorbutikus) bantalmait gyógyitja, üditi és pirositja a foghust és edzi a nyákhartyát.

4. A már létező fogfájást eltávolitja, ha a fájó fog husa pár csepp-, vizzel nem elegyitett szájszeszszel megnedvesittetik.

5. Diphteritis és más torokbajoknáligen sikeres gargarizáló szer.

Ara kicsinyben 1 üvegnek:

1 forint 05 krajczár o. é.

Baktárak: *Sipőcz István* gyógyszerésznél *Pécsett*, *Török József* gyógyszerésznél *Budapesten* és minden nagyobb vidéki gyógyszertárban. — *Biró János* gyógyszerész urnál *Kolozsvárott*.

Főraktár:

Dr. Schulhof Adolf urnál Pécsett.

Több mint 800 elismerő bizonyitványok orvosi tekintélyektől elömutathatók.

Dr. Tolnai Vilmos

orvos, sebésztudor, szülész és

szemorvos

rendel naponkint d. e. 11–12, d. u. 3–4 óráig.

Szegénysorsuakat ingyen gyógyit.

Lakik: Irgalmas-utca 2. sz. I. emelet.

Brünni kelméket
elegans
őszi vagy téli öltözetekre,
[illegible]
gyapjuszövetből
[illegible]
Feintuch-Fabriks-Niederlage
SIEGEL-IMHOF
BRÜNN.
[illegible]

1502

A köszvény és csúz ellen ajánlott számos háziszerek között még is csak a valódi Horgony-Pain-Expeller a **leghatásosabb** és **legjobb.** Ez nem titkos-szer, hanem egy **teljesen megbizható, orvosilag kipróbált** készitmény, mely mindenbetegnek **teljes megnyugvással** ajánlható. Hogy a Pain-Expeller **teljes bizalmat** érdemel, legjobban kitünik abból, hogy sok beteg, a ki nagy garral feldicsért más gyógyszereket próbált meg, **megint csak a**

rég jónak bizonyult Pain-Expellerhez

tért vissza. Épen az összehasonlitás által győződtek meg arról, hogy úgy a **csúzos fájdalmak, tagszakgatások** stb., mint a **fő-, fog- és hátfájás, oldalnyilallások** stb. a Pain-Expellerrel eszközölt bedörzsölések által leggyorsabban szüntethetők meg. A 40 kros, 70 kros és 1.20 olcsó ár a szegényebbeknek is hozzáférhetővé teszi, mig másrészt a számos siker a felől kezeskedik, hogy a pénz nincs kidobva. A káros utánzatoktól azonban óvakodni kell, s csak a **„horgony"-jellel ellátott** Pain-Expellert fogadjuk el mint **valódit.** Központi-raktár: **Gyógyszertár az arany oroszlánhoz Prágában,** Niklasplatz 7. Kapható a **legtöbb gyógyszertárban.**[*])

115

Helyi ügynökök

részletjegyek eladása végett,

kik **törvényesen engedélyezett sorsjegyek** (Bazilika-sorsjegyek is) **eladását részletfizetésre** az 1883-ik évi XXXI. törvénycik értelmében eszközölni hajlandók **kedvező feltételek mellett alkalmaztatnak**

az első magyar iparbank váltóüzlete által Budapesten.

Előzetési felhivás

a

VERÉB JANKÓ

Pécsett megjelenő
társadalmi
képes élczlapra.

A VERÉB JANKÓ az 1887-ik évvel 3-ik évfolyamába lép s mint eddig, ugy ezután is gazdag tartalommal és a legdiszesebb kiállitásban jelenik meg

Előfizetési ár:

Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ — „

Az előfizetések legelőnyösebben pósta-utalványon eszközölhetők s a lap cimével: Pécs, János-utca 8. sz. a. küldendők.

NEUSTEIN-FÉLE czukrozott SZT. ERZSÉBET vértisztitó LABDACSOK.

Minden hasonló készitményekkel szemben előnyben kell részesiteni ezen labdacsokat, **mentesek minden ártalmas anyagtól** a legnagyobb eredménynyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél könnyen hashajtók és vértisztitók; egy gyógyszer sem kedvezőbb s amellett egészen ártatlanabb

székrekedéseket

leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását a cukráztatott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacsok egy igen megtisztelő bizonyitványt nyert udvari tanácsos Pitha tanártól lettek kitüntetve.

Egy doboz 15 labdacsot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsot tartalmaz, ara csak 1 frt o. é.

ÓVAS! Minden doboz a melyen e cég: **gyógszertár zum heiligen Leopold nem áll és a hatsó oldalan véd. jegyünket nem hordja,** az hamisitvány, melynek megvetelétől a közönség óvatik. **Igen figyelni kell, hogy ne egy rossz, semmi eredméynyt nem biró de epenséggel ártalmas készitményt kapjanak.** Határozottan kel kérni **Neustein-féle Erzsébet labdacsokat;** ezek a boritékon és használati utasitáson az itt látható aláirással vannak ellátva. — **Főraktár: Bécsben Apotheke „zum heiligen Leopold" des Neustein Ph. Belváros. Ecke der Planken und Spiegelgasse.**

Neustein Fülöp gyógyszerész

Raktár Pécsett: Kovács, Sipőcz s Zsiga gyógyszertarában.

Mutatvány-számokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

a

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1887-ik év január hó 1-én
kilencedik évfolyamának
második negyedébe lép.

A „Képes Családi Lapok", mint társadalmi szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap, eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti közművelődésnek, na azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorubb kritikát is kiálló olvasmányai: a legjelesebb magyar irók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak a szinaranyat mutatják be az olvasó közönségnek. — A gondos élénk szerkesztés, az izléses és diszes kiállitás, az eszme és az érzelem nemesitő tartalom, a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelü képek: szellemi kincscsé avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok" előfizetési ára:	
Egész évre	6 frt – kr.
Félévre	3 frt – kr.
Negyedévre	1 frt 50 kr.

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.

Mutatvány-számokat ingyen és bérmentesen küld a „Képes Családi Lapok" kiadóhivatala Méhner Vilmosnál, Budapesten, IV-ik kerület, papnövelde-utca 8-ik szám alatt.

Pécsett, lyceumi nyomda (Feszti Károly) 1887.